

L'ICIP, una entitat frontissa

Pla estratègic 2024-2028

Aragó 244-248 - 08007 Barcelona

T. +34 93 554 42 70

icip@icip.cat

www.icip.cat

© 2024 Institut Català Internacional per la Pau

Tots els drets reservats

Qui som

— pàg. 5 —

El nostre mandat

— pàg. 5 —

El nostre propòsit

— pàg. 5 —

Què fem

— pàg. 6 —

Estructura

— pàg. 8 —

Una entitat frontissa

— pàg. 9 —

Què entenem per pau?

— pàg. 13 —

El mètode ICIP

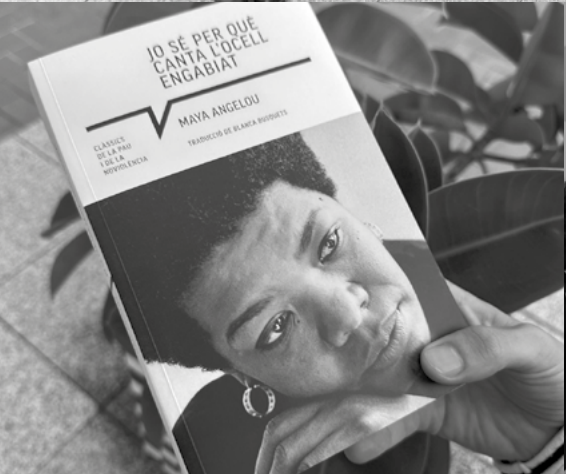
— pàg. 14 —

Eixos estratègics

— pàg. 16 —

Horitzó 2028

— pàg. 21 —

Qui som

L'ICIP (Institut Català Internacional per la Pau) és una institució pública i independent, creada pel Parlament de Catalunya, l'any 2007, en resposta a una demanda del moviment social per la pau.

S'adreça i presta serveis a les administracions públiques, al món acadèmic i a la societat civil, i ret comptes al Parlament, al Govern i al conjunt de la ciutadania.

El nostre mandat

Promoure la cultura de pau en la societat catalana i en l'àmbit internacional, i fer que Catalunya tingui un paper actiu com a agent de pau al món.

El nostre propòsit

Fer aportacions teòriques i pràctiques de construcció de pau en els àmbits en què treballem, i contribuir a incrementar l'impacte col·lectiu de les iniciatives que fomenten la cultura de pau arreu.

Què fem

1

Recerca

Elaboració i publicació d'informes i enquestes; biblioteca especialitzada; ajuts a la investigació; tasques d'observatori sobre cultura de pau; premi a treballs de recerca de batxillerat.

2

Divulgació

Organització de seminaris i jornades; publicacions i clubs de lectura; producció d'exposicions i materials audiovisuals; convocatòria de premis i concursos; presència en mitjans de comunicació i xarxes socials; articles i xerrades.

3

Acció

Sessions d'anàlisi, reflexió i diàleg amb actors en conflicte; col·laboracions amb iniciatives de foment de la pau, de diàleg i negociació; ajuts a entitats socials per a projectes de promoció de pau; generació de sinergies entre actors socials, acadèmics, culturals i institucionals; participació en xarxes internacionals.

Els tres àmbits d'actuació - Recerca, Divulgació i Acció- són transversals a les quatre àrees de treball de l'ICIP:

- **Memòria, convivència i reconciliació**

Impulsem la participació de les víctimes i les diàspores en processos de transició cap a la pau.

- **Violències fora de contextos bèl·lics**

Aportem eines d'anàlisi i d'actuació en situacions de violència d'alta intensitat que formalment no són conflictes armats.

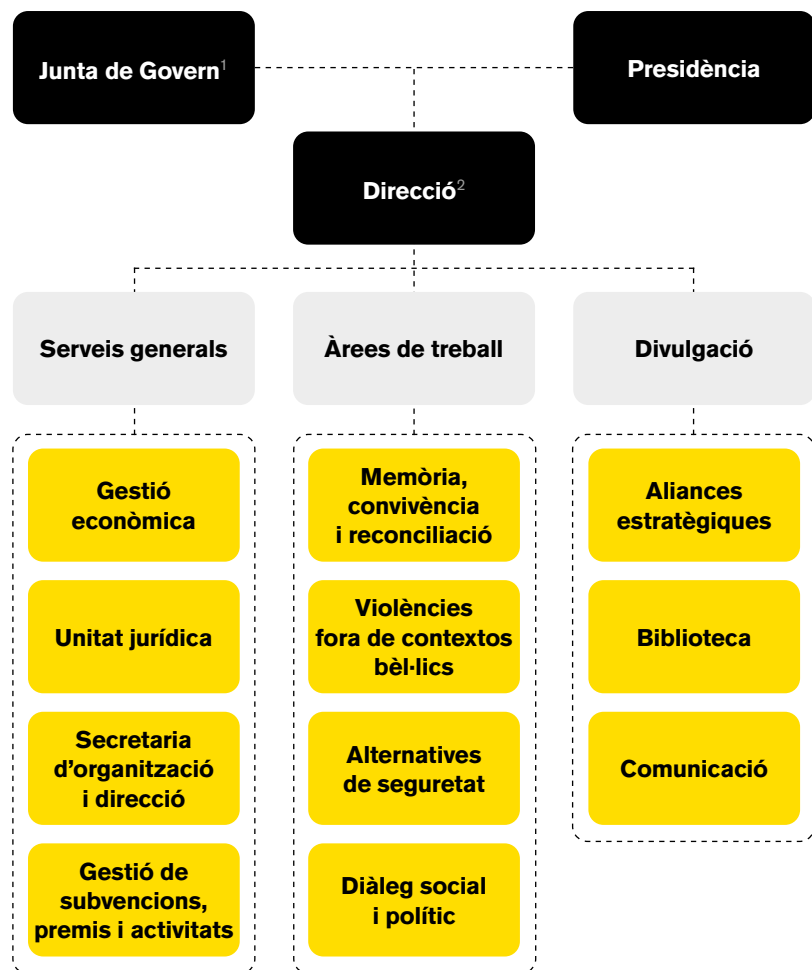
- **Diàleg social i polític**

Promovem el diàleg, a Catalunya i arreu, amb una aposta per la despolarització, la convivència i la cohesió social.

- **Alternatives de seguretat**

Repensem la visió tradicional de la seguretat des dels fonaments de la cultura de pau i el feminisme.

Estructura

¹ La Junta de Govern està formada per 10 membres: 7 són elegits pel Parlament de Catalunya i 3 són designats pel Govern de la Generalitat.

² Elecció per mitjà d'un procediment de selecció per concurs. Càrrec temporal per un període de 5 anys, renovable una vegada.

Una entitat frontissa

ANTECEDENTS

Per respondre a un mandat ambiciós, en un context global tant dinàmic com incert, l'ICIP ha de tenir la capacitat per adaptar-se a les necessitats canviants, la qual cosa requereix un procés d'aprenentatge. És per aquest motiu que hem passat d'elaborar plans estratègics molt detallats (2011-2014, 2015-2018) a plans que marquen un horitzó (on volem arribar) però que deixen obert el procés (com arribar-hi), precisament perquè la incertesa desaconsella la concreció d'actuacions rígides, més enllà de les planificacions anuals que poden arribar al màxim detall.

El Pla Estratègic 2018-2023 va implicar un canvi important en l'estructura organitzativa de l'ICIP, amb la creació de quatre àrees de treball. Alhora, es va marcar dos objectius generals: "Un equip motivat i preparat" (objectiu intern) i "Incrementar l'impacte social i polític de l'ICIP" (objectiu extern).

Per complir amb el primer objectiu, "Un equip motivat i preparat", l'ICIP ha introduït mecanismes de decisió i planificació individual i col·lectiva, ha promogut espais d'anàlisi i deliberació horitzontal, ha ajustat el repartiment de tasques i funcions, ha donat suport a l'autonomia i la creativitat de l'equip, ha flexibilitzat els horaris laborals, ha reforçat el pla de formació, ha posat a disposició de l'equip un servei d'acompanyament psicosocial, ha elaborat un pla d'igualtat i està enllestit un protocol de prevenció d'assetjament sexual. Queda pendent la tasca més rellevant: completar l'elaboració d'un conveni laboral propi, una tasca iniciada l'any 2023.

En paral·lel, hem avançat significativament en el segon objectiu, "Incrementar l'impacte social i polític de l'ICIP", com posen de manifest els assoliments dels darrers anys: l'ampliació i diversificació geogràfica; l'increment de col·laboracions amb organitzacions socials tant a Catalunya com a nivell internacional; la col·laboració amb el Parlament de Catalunya (celebració d'una jornada de pau,

L'ICIP és una entitat frontera entre els espais institucional i social, entre l'àmbit local i global.

lliurament del Premi ICIP Construcció de Pau i compareixença anual per retre comptes de la feina realitzada); la relació amb diferents delegacions internacionals del Govern; els contactes amb el Ministeri d'Afers Exteriors d'Espanya i amb el Servei d'Acció Exterior de la Unió Europea; el suport a entitats emergents i grups de recerca de foment de la pau a través de subvencions i de la concessió anual del Premi ICIP Alfons Banda, dins els Premis de Recerca Jove; l'organització de trobades internacionals, a Catalunya i en altres continents; l'impuls de dues xarxes de foment de la pau a l'Amèrica Llatina; l'augment de presència en mitjans de comunicació; l'increment de participants en les activitats programades per l'ICIP, i de subscripcions de les nostres publicacions, de visites al nostre web i de seguidors en les nostres xarxes socials.

NOUS REPTES

Havent assolit satisfactòriament els objectius 2023, ens proposem fer un salt qualitatiu. Entenem l'ICIP com una entitat singular, tant a Catalunya com en l'esfera internacional. L'ICIP és una institució pública, que es finança molt principalment amb el pressupost de la Generalitat, però alhora és una institució que actua amb plena independència de les administracions públiques. Recordant que la creació de l'ICIP l'any 2007 va ser el resultat d'una llarga reivindicació ciutadana, podríem dir que la nostra entitat té un peu a l'administració pública i un peu al teixit social.

Aquesta singularitat ens converteix en una entitat frontera entre els espais institucional i social, entre l'àmbit local i el global. I, com a tal, **tenim una perspectiva àmplia i una experiència diversa que ens facilita transitar i fer de pont –de frontissa—entre actors que no sempre interactuen de forma habitual.** Tenim, també, l'estabilitat institucional i financera per innovar en la nostra teoria de

canvis i les nostres pràctiques, i també per incrementar l'impacte de la feina que fem, no només com a ICIP sinó també donant suport al conjunt d'actors socials, institucionals, acadèmics i culturals que treballen per bastir societats més justes i menys violentes, a Catalunya i arreu.

Per poder complir aquesta funció de frontissa necessitem, primer de tot, transcendir la rigidesa pròpia de l'administració pública tradicional, creant una cultura de treball més horitzontal i descentralitzada, que sigui complementària i impulsora d'altres iniciatives públiques. I, en paral·lel, necessitem reforçar la capacitat per donar suport i multiplicar l'impacte de les iniciatives ciutadanes, tant les que s'identifiquen com a moviment per la pau com les que treballen en un sentit més ampli per la justícia social.

A través d'aquest procés de canvi evolutiu **l'ICIP vol assumir el rol de lideratge i catalitzador que li correspon** com a institució, nodrint i articulant la pau dins els diferents teixits organitzatius de Catalunya, i d'aquests amb les iniciatives internacionals. Pretenem aconseguir, així, que Catalunya desenvolupi les capacitats necessàries per fer front a les múltiples crisis de pau i seguretat globals, i que esdevingui, cada vegada més, un referent en polítiques públiques i iniciatives de foment de la pau.

Aquest propòsit s'emmarca en un context global de complexitat creixent en el qual es tensen els mecanismes socials i institucionals per gestionar els conflictes de manera constructiva. Així, al llarg del segle XXI hem observat un increment del nombre de conflictes armats i de crisis humanitàries, però també de violències fora de conflictes bèl·lics i una crisi de confiança social en les democràcies consolidades, amb dinàmiques polaritzadores que dificulten la convivència i el funcionament correcte de l'estat de dret.

És per això que aquest pla estratègic és una combinació de brúixola i de radar més que no pas un mapa. En un context volàtil ha de ser una eina per orientar el rumb en una navegació en la qual no podem determinar el port d'arribada, ja que depèn de múltiples factors.

Què entenem per pau?

Com passa amb altres conceptes com llibertat, democràcia o justícia, la pau no té una definició universalment reconeguda. El fet que la pau es pugui definir des de múltiples punts de vista dóna lloc sovint a la seva instrumentalització per a altres finalitats. Les dictadures, la producció i proliferació d'armes i les guerres sovint es justifiquen en nom de la pau.

És important, doncs, **reivindicar el significat humanista i igualitari de la paraula 'pau'**. Des de l'ICIP ens identifiquem amb la Declaració Universal dels Drets Humans quan afirma que "el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és el fonament de la llibertat, la justícia i la pau en el món".

La pau no és sols l'absència o l'oposat a la guerra, sinó l'absència de tres tipus de violències:

- **La violència directa**, que és la violència física o verbal aplicada directament contra persones, béns col·lectius o el medi ambient. És la violència més visible, on agressors i víctimes són fàcilment identificables.
- **La violència estructural**, que són les condicions socials i econòmiques que impedeixen satisfer les necessitats humanes més bàsiques, com ara la pobresa i la fam. Les seves conseqüències afecten a molta més gent que la violència directa.
- **La violència cultural**: les creences i valors que normalitzen l'existència de les dues violències anteriors, com ara el supremacisme i el patriarcat.

Entenem el nostre mandat de "fomentar la cultura de pau" com la promoció d'"un conjunt de valors, actituds, costums, comportaments i modes de vida que rebutgen la violència i prevenen els conflictes, incidint en les seves arrels mitjançant l'educació, el diàleg i la cooperació entre individus, grups i estats."³

³ Declaració i Programa d'acció sobre una cultura de pau".

Resolució 52/243, Assemblea General de les Nacions Unides, 1999.

El mètode ICIP

1

Posem al centre les víctimes i col·lectius minoritzats

Qui més pateix les injustícies ha de poder tenir protagonisme en evitar noves injustícies, en un marc de respecte als drets humans.

2

Actuem des de la cura en les nostres relacions

Cal ser coherents entre els objectius i els mètodes de treball. Una de les dimensions d'aquesta coherència és posar al centre la cura, tant en les nostres relacions internes com externes, amb els agents amb qui treballem.

3

Promovem el diàleg entre persones i organitzacions amb perspectives diverses

Apostar pel diàleg requereix allò que anomenem "actituds de CURA social": **Curiositat** per entendre les raons de qui pensa de manera diferent; **Respecte** a totes les persones, independentment de les seves posicions; **Autocrítica**, perquè ningú no té la veritat absoluta.

4

Actuem pel canvi a nivell local i global

Els reptes de construcció de pau són globals, amb expressions singulars en cada context. Cal ser justes i solidàries a nivell global, i també coherents per transformar la pròpia societat.

5

Fomentem el pensament crític, la innovació i la tensió creativa

Hem de sortir del nostre espai de confort, plantejar preguntes i establir relacions que poden ser incòmodes, per trobar noves perspectives i respostes.

6

Ens inspirem en les perspectives del feminisme, ecologisme, decolonialisme i defensa dels drets humans

Compartim la necessitat de transformar les relacions de poder injustes.

7

Teixim aliances i promovem la participació amb i entre actors socials, institucionals, acadèmics i culturals

La transformació que volem és inclusiva, plural i radical. Per això, com més àmplies i diverses siguin les col·laboracions, més poder transformador podran tenir.

8

Som un servei públic

Tenim un compromís amb el conjunt de la societat, des de la plena independència d'actuació i al servei col·lectiu i comunitari.

Eixos estratègics

EIX 1: Cultura organitzativa

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Enfortir les capacitats internes de gestió, innovació i cooperació
- Reforçar l'estructura institucional
- Incorporar la cultura de la cura
- Garantir espais de reflexió profunda sobre els temes interns i externs que tracta l'ICIP

Tenim la voluntat d'evolucionar cap a una manera de treballar disruptiva en relació als hàbits predominants a l'administració pública. La implementació de canvis estructurals dins una organització implica un canvi cultural. Un cop es comença aquest procés de canvi sorgeixen nous reptes per als quals no estem preparades, i per això necessitem desenvolupar les capacitats necessàries per mantenir aquesta dinàmica en tota l'organització.

RESULTAT ESPERAT

L'ICIP ha consolidat una cultura organitzativa que estimula la creativitat, les capacitats individuals i col·lectives, la col·laboració horitzontal, la salut física i mental, i la felicitat del seu equip i la seva Junta de Govern.

EIX 2: Estructura institucional

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Crear les condicions normatives i de treball necessàries per als reptes que planteja aquest Pla Estratègic
- Consolidar l'equip i reforçar el model de finançament

El canvi cultural de l'ICIP (Eix 1) està intimament vinculat amb l'estructura institucional i per això és necessari crear condicions que permetin donar prou seguretat i flexibilitat a l'equip operatiu. Això implica una adaptació de les condicions laborals, del règim jurídic, de l'organigrama i de l'autonomia i descentralització de l'equip tècnic.

Alhora, l'ICIP preveu un creixement important de personal tant fix com temporal, per la qual cosa es fa més clara la necessitat d'adaptar les condicions estructurals de l'organització a la cultura que s'està desenvolupant.

RESULTAT ESPERAT

L'ICIP té un equip humà i una estructura organitzativa sòlida –pel que fa a les condicions laborals, al funcionament intern i a la sostenibilitat financera- i, alhora, adaptable per respondre a les necessitats emergents en l'àmbit del foment de la pau.

EIX 3: Actuació innovadora

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Realitzar recerca en els àmbits d'actuació de l'ICIP
- Organitzar esdeveniments i diàlegs
- Crear material pedagògic i organitzar formacions per donar a conèixer la cultura de pau
- Intervenir en conflictes a través de la mediació, la facilitació i l'acompanyament a diversos actors

En una conjuntura geopolítica inestable necessitem oferir alternatives viables i realistes per transformar els conflictes violents en dissensions raonades i raonables. Per mitjà de la recerca aplicada, la divulgació i l'acció, l'ICIP ha d'innovar constantment en metodologia, aliances amb nous actors, treball en xarxa i propostes de futur.

RESULTAT ESPERAT

L'ICIP és una entitat de referència, a Catalunya i a nivell internacional, en els seus àmbits de treball i en la capacitat d'interactuar amb altres entitats i institucions de foment de la pau.

EIX 4: Ecosistema de foment de la pau

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Contribuir a una política pública de pau de Catalunya
- Observar, informar i incidir sobre tendències locals i globals en construcció de pau
- Incrementar la pluralitat d'interacció i suport a iniciatives de foment de la pau a Catalunya
- Facilitar la vertebració catalana amb organitzacions internacionals

Catalunya té una Llei de foment de la pau innovadora; una opinió pública, un teixit associatiu i unes institucions públiques compromeses amb la cultura de pau; unes institucions de recerca consolidades; un nombre de persones d'àmbits com el periodisme, l'advocacia, el treball social i l'activisme per la justícia global amb molta capacitat d'incidència. Tot plegat dibuixa un entramat —un ecosistema— de foment de la pau amb un potencial d'incidència superior a l'actual, en la mesura en què superi la seva fragmentació. L'ICIP té el mandat i el compromís de contribuir a la vertebració d'aquest ecosistema.

RESULTAT ESPERAT

L'ICIP és una entitat que dinamitza l'ecosistema de pau de Catalunya i contribueix a multiplicar l'impacte social i polític de les iniciatives de foment de la pau.

EIX 5: Comunicació i divulgació

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Consolidar la narrativa de pau
- Consolidar la identitat corporativa
- Buscar nous públics i incrementar l'audiència
- Ampliar les col·leccions de llibres pròpies
- Consolidar la Biblioteca ICIP com a centre de referència

La narrativa dels conflictes sol ser tendenciosa i polaritzada. L'ICIP fa anys que genera narratives reconciliadores que fugen del corrent general. Amb aquest pla estratègic volem generar noves estratègies comunicatives que permetin ampliar el públic sensible a aquestes temàtiques, així com influenciar la narrativa convencional per esdevenir més reconciliadora.

Alhora, l'ICIP vol donar-se a conèixer per posar-se al servei del moviment per la pau, en el sentit més ampli, la qual cosa implica incrementar la difusió de les tasques que es duen a terme i les capacitats pròpies de l'organització.

RESULTAT ESPERAT

L'ICIP es consolida com una institució de referència en les temàtiques de construcció de pau i contribueix a amplificar la cultura de pau.

Aquests objectius estratègics i resultats esperats es concreten cada any en el Pla Operatiu Anual (POA), el qual conté indicadors i accions per a cadascun d'ells.

Horitzó 2028

En coherència amb el nostre mandat i els eixos d'aquest Pla Estratègic, hem identificat les fites clau que volem assolir al llarg dels propers anys:

1

Contribuir a fer de Catalunya un **hub mundial de foment de la pau**, facilitant una major sinergia entre actors socials, acadèmics, culturals i institucionals, i promovent una major interacció entre actors catalans i internacionals.

2

Integrar l'ICIP en una **Casa de la Pau**, un equipament físic de referència internacional que aculli una biblioteca especialitzada, així com activitats i exposicions pròpies i d'altres entitats de foment de la pau, per a un públic general i especialitzat, català i internacional.

3

Aportar **coneixement teòric i pràctic** que influeixi en les iniciatives i polítiques de foment de la pau, a Catalunya i en l'àmbit internacional.

4

Impulsar un **Observatori de cultura de pau**, que aporti dades i anàlisis sobre la convivència i la cohesió social a Catalunya i a altres països.

5

Consolidar el treball de **diàleg i mediació** entre actors socials i polítics, tant a escala local com internacional.

6

Incrementar l'**impacte arreu de Catalunya** a través de les activitats, convocatòries de premis i subvencions de l'ICIP.

7

Esdevenir **referència per als mitjans de comunicació** –especialment catalans i espanyols– en els nostres àmbits d'actuació i ampliar la incidència dels canals de comunicació propis.

Per assolir aquestes fites necessitarem:

1

Consolidar l'equip de l'ICIP amb la **incorporació de personal** estructural i temporal.

2

Consolidar una estratègia de **diversificació econòmica** d'ingressos, i recuperar el nivell pressupostari de l'any 2010 (2.300.000 €).

Institut Català Internacional per la Pau
Instituto Catalán Internacional para la Paz
International Catalan Institute for Peace

Aragó 244-248
08007 Barcelona
T. +34 93 554 42 70

www.icip.cat

